

עלון מס' 652
פרשת ויגש
ו' בטבת תשע"ט

ישא ברכה

יצא ע"י אברכי הכולל שבמוסדות "יגל יעקב", חולון
בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג יוסף מוגרבי שליט"א

שיחת השבוע

בשורות טובות

בור הכלא הטורקי לא היה אכסניה נוחה. זקני ירושלים עודם זוכרים את הקישלה שליד מדגל דוד, ואת זעקות האסירים שקיבלו את הפלאקות על כפות רגליהם, את סיפורי הזוועה שהילכו על אימי הכלא והתעללות סוהריו. כזה היה הכלא הטורקי בכל מקום. הצדיק רבי שלמה אברהם הכל זצ"ל, אביו של הרב "שנט מוסר" זצ"ל מאיזמיר, היה משתדל כל ימיו במצוות פדיון שבויים. אוסף כספים לפדות את אלו שבגין חובם היו ליושבי חושך וצלמוות, אסירי עוני וברזל. לא קלה היא מלאכת איסוף הכספים, וכרוכה בהשפלות ובזיונות. אבל מהו בזיון - היה אומר - לעומת סבלם ועינוייהם! ועד אשר עלה בידו להוציאם לחרות, היה משתדל שישחררום לביתם לשבתות. שיעשו, לפחות, את השבת בחיק המשפחה. שיזכו לרחצה הגונה בערב שבת, לבגדי מכובסים, לאוכל משביע. ליום של מנוחה ושמחה. היה חותם ערבות אישית עבורם, בסכומי עתק. מתחייב שבמוצאי שבת ישובו לכלאם. לא אחת ניצלו השבויים את חופשתם, נשאו רגליים וברחו מן העיר, ורבי אברהם היה משלם את דמי הערבות במלואם! פעם ביקש שישחררו אסיר לשבת, נקבו בהון רב כערבון. אך לא, הפעם לא הסתפקו בחתימתו, אלא דרשו שישלש את הסכום במזומן. כסף לא היה לו. מה עשה, ביקש שיושיבוהו במקום האסיר כערבון חי! הלה, המסכן, מתענה בכלא שישה ימים - אשב אני במקומו יום אחד! הסכימו השלטונות, חבשו את הורב בבית האסורים, ושחררו את האסיר לחופשת שבת. נודע הדבר לבני הקהילה, ומיהרו לגייס את סכום הערבון, כדי להוציא לחופשי את הרב... מרעיש הדבר. מזכיר את בקשת יהודה באוזני יוסף: "ועתה, ישב נא עבדך תחת הנער, עגד לאדוני, והנער יעל עם אחיו!". אבל יהודה אמר משפט נוסף, נוקב עוד יותר: "כי איך אעלה את אבי, והנער איננו איתי! פן אראה ברעה אשר ימצא את אבי!". לפני כיובל שנים, כאשר גלויות ישראל התכנסו ובאו ציון בריתה, פעלה "עליית הנוער" לכנס את הילדים, להעלותם במקובץ. שליחים באו, רשמו, מיינו, עשו תעמולה. הגאון רבי רחמים חי חויתא הכהן זצ"ל מג'רבה, עמד כנגדם בעוז: לא - קרא - אל תקחו את הנוער! הלא המשפחות כולן עומדות לעלות לארץ הקודש, יעלו הנערים עם האבות! אם נשלח אותם לחוד - מי יודע לאלו ידיים יפלו, מי יודע איזה חינוך יקבלו, מי יודע לאן יישלחו! הוא הרעיש עולמות, דרש דרשות, שלח מכתב מנומק למורו ורבו, הגאון רבי משה כלפון זצ"ל, לעורר ולהרתיע. ודבריו עשו פרי. הילדים עלו עם הוריהם. אך בערים רחוקות לא שעו לדבריו, עד ארע אסון מחריד. מטוס ובו עשרים ושבעה ילדים וילדות מהעיר סוסה התרסק באויר. היה זה בכ"ט חשוון תש"ט. כל הילדים נספו. הגאון רבי רחמים חי חויתא הכהן זצ"ל הספידם תמרורים, וראה בכך אות ממרום כי אין לשלוח את הילדים לבדם, בלא השגחת הוריהם. פרש כפיו, וזעק בקול גדול: "כי איך אעלה אל אבי", אל אבי שבשמים, "והנער איננו איתי", איננו איתנו, באמונת אבותינו, במסורת הדורות, במורשת האבות! "פן אראה ברע אשר ימצא את אבי", בצערה של השכינה הקדושה המקוננת על בניה יקיריה, בצערו של אבינו שבשמים המצר על התפקרות הנוער הזך, הטהור, בני ציון היקרים המסולאים בפז! זעקה זו צריכה ללוות כל הורה בישראל! "איך אעלה אל אבי, והנער איננו איתי!", איך אראה את פני לפני אבי הטוב, הרחום, אם לא הנחלתי לבני את המורשת העתיקה, האמיתית, הברוכה, המאירה, הנפלאה! אם לא שלחתי לחינוך תורני מושרש, מאיר. לתלמוד תורה, למתיבתא, לשייבה! אם לא השגחתי עליהם כדבעי, אם לא הקדשתי את מלוא תשומת הלב לחינוכם! אם מעלנו, חלילה, בפיקדון היקר שבידינו!

(מעייני השבוע)

התנצחות אדירה קוראים אנו בתחילת פרשתנו. יהודה בחר האחים, אותו אחד שעתיד לצאת ממנו מלך המשיח, נכנס בעובי הקורה ומחליט ללכת על כל הקופה. יוסף לעומתו לא מוותר ומקשה את עורפו מול השבטים. במדרשים ישנם תיאורים מדהימים על צורת הקרב בין שני האחים הקדושים. יוסף מחליט להתוודע אל אחיו. די, אין הוא מסוגל לראות בצרת ובביזיון אחיו. "ולא יכול יוסף להתאפק לכל הניצבים עליו ויקרא הוציאו כל איש מעלי". כל המצרים יצאו ויוסף פונה אל אחיו במשפט שגרם להם שתפרח נשמתם מגופם "אני יוסף העוד אבי חי". המציאות התנפצה על פניהם של האחים. התברר למפרע שמעשה המכירה היה בטעות, חלומות יוסף אמת, כן רצה ה' יתברך. יוסף לא נותן לאחים להתבוסס בצערם, הוא מייד מרצה ומפייס אותם "ועתה לא תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכתם אותי הנה כי למחיה שלחני אלוקים לפניכם לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדולה". ממשיך יוסף ומבקש מאחיו "והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים ואת כל אשר ראיתם ומיהרתם והורדתם את אבי הנה". האחים הקדושים שמבינים שיד ההשגחה העליונה היתה כאן, ממהרים לעשות כדבר יוסף. בעיה ניצבה לפניהם, כיצד יגידו לאביהם הקדוש שעדיין לא התנחם מאבל בנו, שבנו יוסף עדיין חי. נכדה חכמה היתה לו ליעקב סרח בת אשר שמה. בתבונתה הגדולה מצאה פתרון לבעיה והחלה לנגן ולשיר שעוד יוסף חי והוא מלך במצרים, יש לו שני בנים מנשה ואפרים. קול הניגון הגיע לאוזני יעקב ואט אט החלה רוחו - רוח הקודש לשוב לקירבו. זכתה סרח בת אשר להכנס חיה לגן עדן עקב מעשה זה. כמה חשוב לבשר בשורות טובות וליישב דעתו של הזולת. לכמה שכר ניצחי נזכה אם רק נעשה טוב ונטיב לבריות.

זמני כניסת ויציאת השבת

ב"ש	חיפה	י-ם	ת"א	כניסת שבת
16:20	16:05	16:02	16:18	כניסת שבת
17:19	17:15	17:17	17:18	יציאת שבת
17:52	17:47	17:54	17:50	רביעית

הפטרת השבוע

"ויהי דבר - ואתה בן אדם" (יחזקאל ל"ז)

מטעמים לשבת חידושים לפרשת השבוע

"מהרו ועלו אל אבי" (מה,ט)

לכאורה היה צריך לומר, "מהרו ועלו אל אבינו" כיון שיעקב אבא של כולם, ומדוע אמר "אבי"? ויש לומר, שמכיון שלפני כן אמר להם יוסף וישימני לאב לפרעה וכו' ומושל בכל ארץ מצרים, חשש יוסף שהאחים יחשדוהו שהוא מתפאר ומתגאה בכך שהוא מושל במצרים, לכן אמר אל לכם לחשוש שמא מסתנוור אני מהכבוד ואזלזל בכבוד אבא, אלא "מהרו ועלו אל אבי", הדגיש "אבי" להרבות שנכנע ליד אביו, דהיינו "אבא שלי" שחייב אני בכבודו ובמוראו, והמשיך ואמר: "ואמרתם אליו: כה אמר בנך יוסף", הדגיש "בנך", להראות שנכנע אליו כבן שנכנע לאביו...

(תורת הפרשה)

"ויגידו לו לאמור עוד יוסף זוי" (מה,כו)

רבינו האלשיך הקדוש זצ"ל דייק, כי די היה לומר שהוא מושל בכל מצרים, ובכלל זה הבשורה שהוא חי. ותירץ, שמשמעות "חיים" בעיני יעקב אבינו הייתה רוחנית: "צדיקים קרויים חיים", ורשעים אף בחיים קרויים מתים. ואם היו מספרים לו שיוסף מושל בכל מצרים, היה חושש שהוא נוהג כמצרים, ואין זו אלא בשורה רעה! על כן סיפרו בתחילה שהוא "חי", נשאר בצדקו, רק אחר כך סיפרו שהוא גם מושל בכל מצרים.

(מעייני השבוע)

"וירא את הענלות" (מה,כז)

אמרו חז"ל, שביקש לרמוז ולהזכיר לו, שכאשר נפרדו למדו פרשת עגלה ערופה. ויש להבין, מדוע דוקא פרשה זו? והביא רבינו עובדיה מברטנורא זצ"ל את דברי המדרש, שכאשר יעקב שלח את יוסף לשכם, הלך ללוותו. אמר לו יוסף: אבא, חזור הביתה, שלא אענש בזלזול בכבודך! אמר לו יעקב אבינו: אדרבה, בני, מי שאינו הולך ללוות את האורח נענש, אם מצאה חלילה את האורח רעה. לכן, אם ההלך נהרג בדרכו, חייבת העיר הקרובה אל החלל להביא עגלה לנחל, וזקני העיר סומכים עליה את ידיהם, ואומרים: "ידנו לא שפכו את הדם הזה". שאלה הגמרא: וכי תעלה על דעתך שזקני בית דין שופכי דמים הם? אלא מעידים הם שלא נפרדו מההלך שעבר בעירם בלא ללוותו. כך שח יעקב ליוסף, ומתוך כך לימדו פרשת העגלה הערופה!

(מעייני השבוע)

"רק ארמת הכהנים לבדם לא תהיה לפרעה" (מה,כו)

כתב האברבנאל זצ"ל: התורה מספרת לנו דבר זה, כדי ללמדנו, שיש לתת לכהנים וללויים תרומות ומעשרות, על מנת שיוכלו לעסוק בעבודת השם. אם המצרים לא התרעמו ולא התמרמו, כאשר כהני האליל שלהם קיבלו את מזונם מקופת המלוכה, בימי הרעב הקשים ביותר, כשהם משוחררים מכל עול מלכות - הרי על אחת כמה וכמה שצריכים ישראל להתנהג כך ביחס לכהני הצדק שלהם, שלא תהא עינם צרה בתרומות ומעשרות...

(מעיינה של תורה)

סיפור לשבת

מגלגלין זכות על ידי זכאי! בחור צעיר שביקש לזכות את הרב במצוה - זכה שעל ידו ישוב בן תועה לאביו שבשמים. הרב כדורי למד בחברותא עם הרב דרזי זצ"ל. השניים היו עסוקים בפרטיה של מצות ראשית הגז, ובצד המתין בחור צעיר ששמו ירון, שהרב יתפנה אליו. הנושא הנלמד הגיע לאוזניו, והנה צץ רעיון במוחו. עם תום הלימוד, פנה ירון לרב, וביודעו עד כמה מחבב הרב את המצוות התלויות בארץ, שאל בפשטות אם כבר זכה רבנו לקיים את מצות ראשית הגז... "עדיין לא באה מצוה זו לידך", השיב הרב. "האם הרב מעונין שאדאג לכך?", התענין ירון בכנות, חפץ ליהנות את הצדיק במצוה נדירה. "ודאי אם יש לך כבשים", השיב הרב. "לי עצמי אין", אמר הצעיר, "אולם לכבוד הרב אשיג". פנה ירון לקיים את דברו, ואכן, לאחר זמן מה, גילה כי במושב "בית זית" מגדל אחד התושבים עדר בן מאה כבשים שעדיין לא נגזזו. בהגיע היום המיועד, הגיעו הרב ומקורביו למקום, כדי לקיים את המצוה המיוחדת. ואולם לאחר בירור קצר, נודע לרב כי הגוזז במקום הוא גוי. דעתו לא היתה נוחה מכך, והפמליה שבה כלעומת שבאה. חלפה שנה. ירון לא נואש מן הרעיון. "הגוזז הוחלף!", בשר לרב, "כעת יכול הרב לקיים את המצוה בשלמות!". שוב הגיעו הרב ומלוויו למקום, ואומנם התברר כי הגוזז יהודי הוא, אך יהודי הרחוק עד מאוד מעולם היהדות. פנה הרב אל האיש המגושם ושאלו במאור פנים: "האם אתה כהן?". "אני מה?", תמה הגוזז, שכלל לא הבין את שאלת הרב, אך משהתעשת מעט, השיב בביטחון: "אני ישראלי!", "אכן", חייך הרב, "אבל אתה גם כהן!" אט אט החל המושג היהודי צף במוחו, והוא נזכר: "נדמה לי שסבא שלי היה כהן..." או אז שוחח עימו הרב על סגולתו המיוחדת כבן למשפחת כהנים, בעוד האיש מאזין בסבר פנים רציני. לאחר שקיימו את מצות ראשית הגז, שב הרב לביתו, ובעקבות אותו מפגש, החל הגוזז המרוחק להתענין ביהדות, עד שחזר בתשובה שלמה!

EEE

מידי שנה היה הרב כדורי זצ"ל נוהג לצאת למנוחה בת כמה שעות בים המלח. מובן שזמנו שם לא חלף בבטלה. תמיד הצטייד בספרים בהם ילמד במהלך המנוחה המצומצמת. המעשה אירע בשנת תשמ"ב. אל רבנו הצטרף המקובל הרב דרזי זצ"ל, והשניים יצאו לדרך, מנצלים ללימוד אף את זמן הנסיעה. הנהג שהסיע אותם היה מיומן במלאכתו וזהיר, אולם במהלך הירידה לסדום, לא הבחין באחד מתמרורי ה"עצור" שהוצבו שם. השוטר שמיהר לעצור את הרכב, נראה היה כשש על ה"מציאה" שהזדמנה לידו. "עמדו כאן בצד", פקד השוטר והוציא את פנקס הדו"חות. פנה הרב דרזי אל השוטר וביקשו: "אולי תוותר הפעם, אנו פה עם החכם...", אבל השוטר השחצן היה נחוש בדעתו: "לא יודע מה זה חכם...", אמר ביהירות ופנה לכתוב את פרטי הרכב. הרב דרזי ביקש לגעור בו, אולם הרב כדורי אמר: "עזוב אותו! שיעשה מה שהוא רוצה...". במבט חתום החל השוטר למלא את הדו"ח, אולם העט שבידו סירב להותיר רישומים על הדף... הוציא השוטר מכיסו עט אחר, ושוב חזרה התופעה על עצמה. כל העטים שהיו בשטח נוסו, אך ללא הועיל. פרט לשריטות על הנייר, לא הצליח השוטר לכתוב דבר. התדהמה ניכרה על פניו, והיהירות עזבה אותו לחלוטין. הוא התבונן בחוסר אמון ביושבי המכונית - מעולם לא קרה לו דבר כזה! אז פנה אליו הרב כדורי, בירך אותו בחום, והרכב המשיך בדרכו אל ים המלח, ללא פגע או קנס כלשהו...

(הרב כדורי)

זכו - שכינה ביניהם

מהו בית יהודי אמיתי?

נאמר בגמרא שבת (קכז.): שישה דברים אוכל פירותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא, ואלו הן: הכנסת אורחים, ביקור חולים, עיון תפילה, השכמת בית המדרש, המגדל בניו לתלמוד תורה, הדן את חבריו לכף זכות. ועוד נאמר בגמרא סוטה (:): על הפסוק: "ויטע אשל בבאר שבע" - אמר ריש לקיש: מלמד שעשה פרדס ונטע בו כל מיני מגדים. רבי יהודה ורבי נחמיה, אחד אומר פרדס, ואחר אומר פונדק. "ויקרא שם בשם ה' א-ל-עולם" - אמר ריש לקיש: אל תיקרי "ויקרא" אלא "ויקריא", מלמד שהקריא אברהם אבינו לשמו של הקדוש ברוך הוא בפה כל עובר ושב. כיצד? - לאחר שאכלו ושתו עמדו לברכו, אמר להם: וכי משלי אכלתם? משל אלוקי עולם אכלתם! הודו ושיבחו ובירכו למי שאמר והיה העולם. כל בית בישראל צריך להיות מיוסד ובנוי על פי המתכונת של אברהם אבינו. כל דירה יהודית צריכה להיות ערוכה ומסודרת על פי הדוגמה המסורתית של חיי תורה ומצוות. דלתות הבית תהיינה פתוחות לרווחה לכל נצרך, להאכיל רעבים ולהשקות צמאים, להלין אורחים עוברי אורח, לתמוך בנזקקים, לעודד נדכאי לב ולקבל כל אדם בסבר פנים יפות. הבית היהודי צריך להיות בית מקדש בזעיר אנפין, אשר ישלח קדושה מבעד לחלונותיו ודלתותיו אל סביבותיו, זוהי מתכונתו של בית יהודי - בית נאמן בישראל. כמובן שהדברים צריכים להיות על פי כל גדרי הצניעות והקדושה, באופן שאין בנות גדולות בבית ושאר דברים הצריכים בירור הלכתי השקפתי טהור, אך מידת החסד צריכה להיות בראש מעיינות בני הזוג, ודרך זו היא גם מורה לבניהם אחריהם לזכות לנחלה בשני עולמים.

הנוך לנער

מה רוצים ממנו?

ידוע שהבן מטבעו נמשך אחר האב, ולכן כל מה שהאב אומר הוא בעל חשיבות מכרעת, כי בעיני הבן זו היא המציאות. על האב לנצל אמת זו כדי לחנך ולהדריך את בניו, למשל אם האב רוצה לחנך את בניו במידת הכנסת אורחים, הרי הדרך הטובה ביותר היא קיום מעשי של מצות הכנסת אורחים בבית בסבר פנים יפות ובשמחה, וחיוב המצוה על הילדים. אבל אפילו כשאין לאב עצמו אפשרות לקיים את המצוה בפועל ממש, הוא יכול לשבח את מי שמקיים המצוה ולהתקנא באושרו, ולהביע את כאבו על שאין באפשרותו לקיים מצוה זו. כך הוא מקנה לילדיו את ערך המצוה והאושר הגדול הטמון בזכות לקיים מצות הכנסת אורחים. וכבר אמרו רבותינו בתלמוד (סנהדרין יט.): "קשוט עצמן ואחר כך קשוט אחרים". וידוע המעשה שכתב בעל הבן איש חי זיע"א, באדם אחד שהיה קל דעת ומזלזל במצוות, אבל כיון שידע בתוך תוכו את האמת, ברצונו היה להעניק לבנו חינוך יהודי טהור. והנה ביום בהיר אחד כשהגיע זמן ארוחת הערב, בראות האב שבנו אינו נוטל ידיו, לקח מקל ורצה להכות את בנו, ובטעות קיבל הוא עצמו את המכה ביד שמאלו. אשתו שניצבה לידו חייכה בהנאה. אמר לה בעלה: וכי את שמחה לאידי? ולשמחה מה זו עושה? ענתה לו בצדק: בשמים ידעו לכוין בדיוק מי יקבל את המכה, כיון שאתה בעצמך לא נוטל ידיים, אם כן מדוע מבקש אתה מהבן ליטול את ידיו? ואז הבין הבעל את טעותו ויבוש ויכלם. ומעשים בכל יום שהורים מלאים "טענות" על בניהם ובנותיהם על אופן התנהגותם, צורת דיבורם, על הדגש ששמים בעיני עולם הזה ודומיהם, ואינם שמים לב שבעצם הם התוו את הדרך הזו לבניהם ובנותיהם, הן על ידי דיבורם ומעשיהם, ומה הם רוצים מילדיהם? נשכיל ונחכים להראות לבנינו ובנותינו את הדרך ישכון אור, ונקצור את פירות האושר בעתיד.

עשה לך רב

שו"ת ממו"ר הרה"ג הרב יוסף מוגרבי שליט"א

אין זה מדרכי הצניעות שגבר ילבש חולצה לבנה שקופה שבשרו נראה מתחתיה וכל שכן אם הוא בן תורה או איש חשוב.

E האם יכול לגדל בלורית?

איסור חמור לגבר לגדל בלורית בשערותיו ועליו נאמר (תהילים סח, כב): "קדקוד שיער מתהלך באשמי" וכן אסור לעשות כל מיני תספורות ותסרוקות שלמדו מן הגויים כגון "מדרגה" שמורידה את האדם מדרגת אדם לדרגת... ודברים אלו אסורים מן הדין, וידוע המעשה מסנגורן של ישראל הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א שבא לפניו אדם שבכה על רוע מזלו שבנו יורד ומתדרדר באופן פילאי וכמעט שלא מקיים שום דבר וציוה הרה"ק הנ"ל להביאו לפניו ולא רצה הבן ואף החמיץ פניו מול השליח עד שציוה הרה"ק הנ"ל להביאו בכוח ואז שראה את בלוריתו ציוה להורידה ומאז נתהפך הילד לטובה ואשרי השומר עצמו שלא לסלסל בשערו וביצרו, קדוש יאמר לו.

"הזיקנה" שקפצה עליהם. ודבר זה חמור עד מאוד ואסור מן הדין וגם להפוסקים שהתירו על ידי תרופה שיהא כגרמא לא התירו אלא למנוע את תהליך הלבנת השערות אך להשחיר את השערות גם על ידי תרופה אסור ורק באופן שהדבר נחשב למום כגון בשידוכין וכיוצא בזה יש מי שהתיר או שגדלים השערות הלבנות בצורת פרא, שגם אם היו השערות שחורות היה מסירים ובהיות שבדבר זה יש פרטים וחילוקים, לא יפסוק האדם לעצמו אלא יפנה למורה הוראה מובהק שיורה לו כדת של תורה מה עליו לעשות למען לא יכשל באיסור דאורייתא.

E מה הדין לגבי לבישת חולצה לבנה שקופה לגברים?

E האם יש מקום להתיר עגילים לגברים?

לצערנו ישנם אנשים עוברי בעמק הבכא והם לא ידעו דרכי ה' ואשר עושים באוזניהם או בשאר מקומות בגוף חורים כאותו עבד שרצעו את אוזנו במרצע ושמים עגילים מינים ממינים שונים. אחד המרבה ואחד הממעט וצריך לאלפס בינה שהדבר אסור בתכלית האיסור וחמור הוא עד מאוד ואשרי הזוכה להסיר עדיו מעליו לבל תת חלק לשטן וחילותיו בשליטה המוחלטת על גופו!

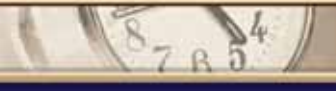
E גבר שגבותיו מחוברות, האם יכול לסדרן?

גבר ששער גבותיו צומח באופן שמתחברים הגבות יחדיו ביחד ומצער אותו הדבר ורוצה להוריד זאת, יש להקל לו ואין בזה איסור של לא ילבש.

E מה הדין צביעת שיער לגבר?

לאחרונה נהיה הדבר כהיתר וטובים מהגברים (ומהם יראי ה') צובעים את שערות ראשם כדי להראות כצעירים או להסתיר את

לעילוי נשמת שרה בת הבצלי כא' בניסן תשע"ח ת.נ.צ.ב.ה

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

E ליל פסח שחל בשבת - אין לשליח ציבור לומר ברכת מעין שבע, מפני שהטעם לאמירתה בכל ליל שבת הוא מפני המזיקים, אבל בפסח הוא ליל שימורים.

E אין לשליח ציבור לכרוע ולהשתחוות בברכת מעין שבע בתחילתה ובסופה, ושליח ציבור שכורע אין גורעין בו, ומכל מקום ראוי להודיעו אחר כך שעל פי הדין אין ראוי לעשות כן.

E אסור לדבר בשעה שאומרים ויכולו, ובשעה שאומר השליח ציבור ברכת מעין שבע.

E חסיד אחד ראה חסיד אחר במותו (בחלום) ופניו מוריקות, אמר לו: למה פניך מוריקות? ענה לו: מפני שהייתי מדבר בויכולו בשעה שהציבור היו אומרים אותו ובברכת מעין שבע ובקדיש. ואם נאמר כך על ברכת מעין שבע - קל וחומר לתפילה שהיא קבועה שאסור לדבר.

E מי שטעה בתפילת ערבית והתפלל

במקומה תפילה של יום חול ולא הזכיר של שבת, או שלא התפלל כלל, ושמע מהשליח ציבור ברכת מעין שבע ומתחילה ועד סוף - יצא ידי חובה. ודוקא אם אומר עם השליח ציבור מילה במילה ומכוין בדעתו לצאת ידי חובה, אבל אם אינו אומר עם השליח ציבור לא יוצא. ומכל מקום בדיעבד אם כיוון לצאת ידי חובה אפילו אם לא אמר עם השליח ציבור - יצא ידי חובה.

E לאחר תפילת ערבית נהגו בירושלים לומר הפזמון "יגדל אלוקים חי", אבל בבית לא אומרים אותו. וגם במקומות שנהגו לאומרו, נהגו בדרך כלל לאומרו רק בליל שבת ולא בליל יום טוב, כיון שהשבת היא עדות על חידוש העולם במאמר הבורא, והיא עדות על אחדותו יתברך, ולכן נהגו לומר פזמון זה שהוא על י"ג עיקרים שמכללם אחדות הבורא וחידוש העולם, ומכל מקום בקהילות המערב אומרים אותו גם בליל יום טוב.

E מצות עשה מן התורה לקדש את יום השבת בדברים שנאמר: "זכור את יום השבת לקדשו" כלומר זכרהו זכירת שבת וקידוש. ומדברי סופרים שתהיה זכירה זו על כוס יין.

E למדו רבותינו מהפסוק "זכור את יום השבת לקדשו" - זכרהו בכניסתו, מכאן שמצוה לקדש את השבת סמוך לכניסתו. ולכן יקדש מיד בבואו לבית מבית הכנסת ויאכל את סעודת השבת. ומכל מקום מי שאין לו תיאבון לאכול, רשאי להתמין ולקדש כשירעב, ובלבד שלא יפגע על ידי כך בשלום ביתו, וכן אם יש לו בביתו אורחים שהם רעבים לא יעכב אותם.

E נשים חייבות בקידוש בין בלילה ובין ביום, ואף על פי שמצות קידוש היא מצות עשה התלויה בזמן, בכל זאת נשים חייבות, כיון שהוקש זכור לשמור ששניהם נאמרו בדיבור אחד, וזכור הוא על מצות עשה של קידוש, ושמור על שמירה ממלאכה, וכשם שבאיסור ממלאכה, בודאי גם הנשים מוזהרות, כך גם בעשה של זכור גם נשים מצוות.

E נשים יכולות להוציא את האנשים ידי חובת קידוש. ומכל מקום משום צניעות נכון להחמיר לכתחילה שהאישה לא תוציא אנשים ידי חובה, אלא כשהם מבני ביתה.

E אישה יכולה להוציא אנשים ידי חובת קידוש, אפילו אם כבר יצאה ידי חובת קידוש, משום שכל ישראל ערבים זה לזה.

E קטן שלא הגיע לגיל שלוש עשרה שנה ויום אחד, אינו יכול להוציא איש או אישה ידי חובת קידוש, שהואיל ואין הקטן חייב במצוות אלא מדרבנן מדין חינוך, אינו יכול להוציא ידי חובה את המחוייב בקידוש מן התורה. ואפילו שהאיש או האישה התפללו ערבית אין הקטן יכול להוציאם ידי חובה, ואפילו בר מצוה שמלאו לו שלוש עשרה שנה ויום אחד, כל שלא נודע שהביא שתי שערות דינו כקטן לענין זה. ובשעת הדחק אם הגיע לגיל שלוש עשרה שנה ויום אחד ולא נבדק אם הביא שתי שערות, יכול להוציא את האישה לאחר שהתפלל ערבית, ואם הוא קטן פחות משלוש עשרה שנה, יאמר הקטן את הקידוש, והאישה תאמר אחריו מילה במילה עד סוף הקידוש.

(השבת והלכותיה)

אור החיים הקדוש

'יעקב אבינו הכיר בפניו של יוסף הצדיק שנשאר בצדקותו'

'ויאמר ישׂראל אל יוסף אַמוֹתָהּ הַפֶּעַם אַחֲרַי רְאוּתִי אֶת פְּנֵיךָ כִּי עוֹדֶךָ חַי'

מקשה רבנו האור החיים הקדוש, שתי קושיות חזקות:

1. הרי אם הוא רואה את פניו ברור שהוא חי, ומהו כפל הלשון 'ראותי את פניך כי עודך חי'.

2. מדוע לא האמין יעקב שיוסף חי עד שראה את פניו, וכי לא האמין לשבטים שאמרו לו שהוא עדיין חי.

ומבאר רבנו, דבודאי האמין יעקב אבינו שיוסף חי ונושם בחיים גופניים, אבל עדיין היה לבו כואב, והיה חושש אם עדיין נשאר בצדקותו, והאם הוא 'חי' ברוחניות, כי הרשעים קרויים מתים.

והטעם שחשש, כיון שיוסף היה מושפל ועבד בין האומות, והיה מרוחק מאביו יעקב אבינו שהוא מקור הקדושה, ונתון במקום הקליפות, ובפרט בטומאת ארץ מצרים וביותר אחרי שראה ברוח הקודש את המעשה עם פוטיפר וכמו שדרשו חכמינו, ולכן לא היתה שמחתו שלימה.

ולכן רק אחרי שראה את פני יוסף, והכיר ברושם וצורת פניו הקדושות של יוסף, שהוא באותו צדקות ולא נשתנה דיוקנו הטהורה ממה שהיתה, מיד אמר יעקב אבינו 'אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך' שהוא ראה והכיר בפניו של יוסף, 'כי עודך חי' שהוא עדיין בצדקותו, ואינו בגדר רשע שאמרו חכמינו שהרשעים בחייהם קרויים מתים.

ובלשון קדשו של רבנו: 'דבר ידוע הוא, כי הצדיקים יותר יחפצו בהיעדר הבן, בהיותו בן מביש, ומה גם יעקב הצדיק'.

וכשמזכיר רבנו את הכרת יעקב אבינו בפניו של יוסף שהוא צדיק, כותב: 'כי הכרת פנים תענה באיש, וכמו כן מצינו לצדיקים שלמים וכן רבים, שהכירו ברושם הפנים מעשה אדם'.

[אור החיים ויגש פרק מו פסוק ל]

להצלחת
כל התורמים והמסייעים
לעלון בליל שבת
מבית הכנסת
זכור לאברהם
חולון

לעילוי נשמת
שמעיה כוסיוף
בן יעל
ת.ג.צ.ב.ה

לעילוי נשמת
שמואל בביוף
בן בלור
ת.ג.צ.ב.ה

לעילוי נשמת
רינה בת מיסה
ת.ג.צ.ב.ה

להקדשות לתרומות ולכל עניני העלון אפשר לפנות לטלפון 052-7647449

ניתן לתרום להוצאות העלון ולפעילות המוסדות גם דרך "נדרים פלוס" מכל רחבי הארץ

למעוניינים שהעלון ישלח בדוא"ל, נא להשאיר הודעה: yeasa.beracha@gmail.com

כתובתנו: מפרץ שלמה 100 חולון | טלפון: 03-5591756 | פקס: 03-5584485

